16 nov 2026 -11:44

Twee eeuwen strijd tegen geweld op vrouwen: nog steeds een essentieel engagement

Geweld op vrouwen werd lange tijd beschouwd als een privékwestie en geminimaliseerd of zelfs onzichtbaar gemaakt. De nieuwe publicatie van het Archief- en Onderzoekscentrum voor Vrouwengeschiedenis (AVG) en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen beschrijft hoe feministen, middenveldsorganisaties en overheden al meer dan twee eeuwen strijden tegen geweld opvrouwen in België.

Al vanaf het einde van de negentiende eeuw klaagden Belgische feministen huiselijk en seksueel geweld, de ondergeschikte positie van de vrouw en de straffeloosheid van de daders aan. Waarom blijft dit geweld bestaan ondanks decennia van mobilisatie? De strijd tegen geweld op vrouwen - België, 19de - 21ste eeuw, brengt twee eeuwen van collectieve actie, maatschappelijke verandering en hervormingen in kaart. Er wordt ook aandacht besteed aan de weerstand die de vooruitgang heeft afgeremd en die de strijd tegen geweld op vrouwen tot op vandaag blijft bemoeilijken.

Bekend, maar lange tijd getolereerd geweld

Al vóór de negentiende eeuw was geweld op vrouwen een wijdverspreid maatschappelijk fenomeen. Het kwam aan bod in de pers, de literatuur en de gerechtelijke archieven. Toch bleef het grotendeels geminimaliseerd in een samenleving waarin vrouwen minder rechten hadden dan mannen en waarin hun economische en juridische afhankelijkheid hen kwetsbaar maakte.

Aan het einde van de negentiende eeuw legden de eerste Belgische feministen al het verband tussen huiselijk en seksueel geweld, de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen en de falende rechtspraak. Ze hekelden de vooroordelen die de getuigenissen van slachtoffers in diskrediet brachten, hun isolement en de straffeloosheid die sommige daders genoten. Hun eisen stuitten echter op structurele weerstand, zowel in de samenleving als bij de instellingen.

Dit boek toont dat de erkenning van geweld als een maatschappelijk probleem allesbehalve vanzelfsprekend was. Er waren herhaaldelijke acties nodig om de sociale normen in vraag te stellen, de wetgeving te veranderen en de wijze waarop slachtoffers opgevangen en begeleid worden, te hervormen.

Van feministische acties tot beleid

In de jaren zeventig breidden de feministische bewegingen hun eisen uit en veroordeelden ze seksueel geweld, huiselijk geweld en intimidatie in de openbare ruimte, maar ook de machtsstructuren die dit in stand hielden. Ze richtten de eerste opvangcentra op voor vrouwen die slachtoffer waren van geweld, in het bijzonder de vluchthuizen voor mishandelde vrouwen, en ontwikkelden feministische vormen van ondersteuning en zelfverdediging.

Vanaf de jaren tachtig kreeg de strijd tegen geweld op vrouwen ook internationaal meer aandacht. De initiatieven van het middenveld en de maatregelen van de overheid namen hierdoor toe. Onderzoeken, sensibiliseringscampagnes, opleidingen voor professionals en wetgevende hervormingen hebben bijgedragen aan de verbetering van de aanpak van geweld. De erkenning van verkrachting binnen het huwelijk, de bestrijding van intrafamiliaal geweld en de ontwikkeling van gespecialiseerde diensten getuigen van deze vooruitgang.

Liesbet Stevens, directeur ad interim van het Instituut, legt uit: "*Dit boek laat zien dat niets ooit definitief verworven is in de strijd tegen geweld op vrouwen. Vooruitgang is altijd het resultaat van collectieve mobilisatie, getuigenissen, onderzoek en een voortdurend politiek engagement, en berust ook op het essentiële werk van het verenigingsleven en van organisaties die gespecialiseerd zijn in gendergelijkheid. Hun activiteiten moeten duurzaam ondersteund worden. Deze geschiedenis begrijpen, betekent ook de aanhoudende weerstand begrijpen en herinneren aan het belang van het voortzetten van deze strijd.*"

Over de publicatie

De strijd tegen geweld op vrouwen in België, 19de-21ste eeuw werd gecoördineerd door historica Claudine Marissal, met bijdragen van Emmanuelle de Buisseret-Hardy, Benjamin Janssens de Bisthoven, Sophie Pereira en Cécile Vanderpelen-Diagre. Aan de hand van uitgebreid historisch onderzoek en rijk beeldmateriaal schetst deze publicatie de geschiedenis van geweld op vrouwen in België, vanaf 1830 tot vandaag.

Het project werd uitgevoerd in samenwerking met het Archief- en Onderzoekscentrum voor Vrouwengeschiedenis (AVG), met de steun van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Naar de publicatie

Over het Instituut

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen is een onafhankelijke openbare instelling die strijdt tegen elke vorm van discriminatie en ongelijkheid op basis van gender. Jaar na jaar stijgt het aantal meldingen bij het Instituut. Het Instituut informeert slachtoffers en ondersteunt hen bij eventuele rechtszaken. Daarnaast geeft het Instituut informatie over het wettelijk kader en formuleert het adviezen en aanbevelingen, onder meer aan de regering en het parlement. Ook het verzamelen van cijfers en statistieken, opzetten van onderzoeken, geven van opleidingen en opzetten van concrete beleidsinitiatieven en bewustmakingscampagnes behoren tot de opdrachten van het Instituut.

Slachtoffers of getuigen van discriminatie op grond van een door de Genderwet beschermd criterium (waaronder geslacht) kunnen zich gratis en in alle vertrouwelijkheid laten informeren over hun rechten. Indien gewenst kan ook een melding ingediend worden. Dit kan op 0800/12 800 of via hulp.igvm.be.

Schrijf je in op onze mailinglijst en ontvang onze persberichten en nieuwsbrief rechtstreeks in je mailbox.

Volg het Instituut op LinkedIn, Facebook, Instagram en YouTube.

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
Victor Hortaplein 40
1060 Brussel
België
+ 32 2 233 44 00
http://igvm-iefh.belgium.be

Sofie Roelandt
Perscontact
0472 71 25 53
sofie.roelandt@igvm.be

Véronique De Baets
Woordvoerster (FR)
+32 2 233 40 34
+32 479 25 04 41
veronique.debaets@iefh.be

© 2026 - news.belgium.be